

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XLIX. — Izdan in razposlan dne 17. novembra 1871.

129.

Dopustno pismo od 8. septembra 1871,

pooblaščenemu Gradsko-Köflaskemu (Köflach) železnocestnemu in rudarskemu društvu v delo in obrát lokomotivne železnice z Liebocha čez Sv. Florijan in Nemški Landsberg na Zelen Travnik s krilom do Ščavnice.

M i F r a n c J o ž e f P r v i,
po milosti Božji cesar avstrijski;

apostolski kralj ogerski, kralj češki, dalmatinski, hervaški, slavonski, gališki, vladimirski in ilirski; nadvojvoda avstrijski; véliki vojvoda krakovski, vojvoda lotarinški, saleburški, štirski, koroški, kranjski, bukovinski, gornje-sleški in dolnje-sleški; véliki knez erdeljski; mejni grof moravski; pokneženi grof habsburški in tirolski itd. itd. itd.

Ker je pooblaščenemu Gradsko-Köflasko železnocestno in rudarsko društvu prosilo, da bi se mu dala delati in rabiti lokomotivna železnica z Liebocha čez Sv. Florijan in Nemški Landsberg na Zelen Travnik s krilom do Ščavnice, zazdelo Nam se je, z ozirom na občno korist tega podjetja, imenovanemu društvu po železnocestnem dopustnem zakonu od 14. septembra 1854, Drž. zak. št. 238, in po zakonu od 21. julija 1871, Drž. zak. št. 80, govorečem o zgoraj oménjene železnice napravi po imenovanem društvu in oziroma o posebnih polajšilih, dovoljenih temu podjetju v to numero, to dopustilo dati tako:

§. 1. Dajemo pooblaščenemu Gradsko-Köflaskemu železnocestnemu in rudarskemu društvu pravico v delo in obrát lokomotivne železnice s postaje v Liebochu zdanje Gradsko-Köflaske železnice čez Sv. Florijan in Nemški Landsberg na Zelen Travnik s krilom do Ščavnice, in to tako, da ta stranska železnica s krilom vred bodi celokupen del Gradsko-Köflaske železnice.

§. 2. Cesta sama in nje uredba za vožnjo naj se napravi po črtežih na drobno ustanovljenih, ki jih je trgovinskemu ministerstvu potrditi.

Česa se je držati, kadar se na drobno sestavljajo ter devajo v red obratna rabila in signalstvo, ter kako je sezidati postajska poslopja in kar spada k njim, o tem društvo dobode propise, katere mu bode treba izpolnjevati.

Črteži o tem naj se ob pravem času pokladajo pred trgovinsko ministerstvo, in dokler ne bodo po polnem odobreni, nij narejati nikakoršnih priprav, kar se tiče zvrševanja.

Ob delanji železne ceste se je vladati po zahtevah trgovinskega ministerstva in po zdaj veljavnih občnih stavbenih in policijskih propisih.

Ako bi se ob delanji iz ozirov na ekonomijo ali na obrät zdelo treba ali da je želeti, naj se železnocestne zaklínjene črte ali na drobno izdelani črteži izpremené, s čimer vendar nij predrugačati merí, določene v §. 1, niti nij dovoljeno, da bi v primeri z odobreno zaklínjeno črto sploh smelo biti kaj bistveno slabéje, kar se tiče léže in merí, — tedaj je dovolitve v tako izpremembo iskati pri državni upravi.

Spodnje delo železne ceste se utegne utesniti na eno samo koléjo.

Državna uprava ima pravico, da sme spodnje delo za drugo kolejo ter napravo druge koleje po tistih kosovih dozdanje in nove železnocestne črte, koder bi se jej zdelo treba, zahtevati tedaj, ako bode od teh kosov letnega kosmatega dohodka dve leti zaporedoma po več nego po 150.000 gld. v srebru od milje.

Društvo se zavezuje, zaradi uporabe kolodvorov že služéčih ali dopuščenih železnic na stikališih svoje železnice ter tudi o uredbi obratne službe ondi, ker je prehajališče sé železnice na železnico, skleniti dogovor z udeleženiimi železnocestnimi upravami.

Ko bi se tak dogovor ne dognal, tedaj se razsodba prihranja trgovinskemu ministerstvu, a čisto bode treba povrniti vse troške, kar bi jih zaradi tega zadelo Gradsko-Köflaško železnico.

Državni upravi se prihranja pravica, ako bi se dogovor ne dosegel, postaviti uvete o vzajemni uporabi voz tozemskih sosednjih železnic ter o dovodbi rudniških in drugih železnic v svojo rabo.

§. 3. Gradsko-Köflaško železnocestno in rudarsko društvo se zavezuje, delo dopuščene železnice z Liebocha na Zelen Travnik najpozneje v dveh letih, štejóč od denšnjega dneva, dokončati in dodelano železnico do tega časa izročiti javni vožnji.

Krilo do Ščavnice je pričeti takój delati, kakor se po razsodbi trgovinskega ministerstva pokaže, da na tej krilni železnici utegne biti do 2,000.000 colnih centov letnega preveza, ter potem zvršiti ga v letu dnij.

V izpolnitev teh dolžnosti je društvo po meri posebe izdelanega založniškega pisma dalo 100.000 gld. založnine.

Ako se te obvezljivosti ne bi izpolnile, móči je izreči, da ta založnina propade.

O tem izdelovani spisi in pisma bi bili prosti pristojbin in kólekov.

§. 4. Društvu se v zvršo dopuščene železnice daje pravica razvojitve po zakonítih, semkaj meréčih določilih.

Ista pravica se društvu priteza tudi, kar se tiče železnocestnih kril, do posameznih obrtnih zavodov morebiti kdaj izdelanih, o katerih bi državna uprava sodila, da jih je izdelati na javno korist.

Naprave in pritike zvezovalnih železnic, katere bi hotela ob glavni železnici stoječa obrtna podjetja, okolišča ogljija in druga rudna hranilišča izdelati v svojih proizvodov prevažanje do glavne železnice, dolžno je društvo, občevanju v podporo, najkrepkeje pospeševati, oziroma te železnice napravljati v soglasji z dotičniki, določno si izgovorivši, koliko bode tega prevoza in koliko tarifne priklade, ne dostavljáje kakih drugih težilnih uvetov, kateri bi si v križ bili s tem poslom in z njegovimi namerami; a trgovinskemu ministerstvu se prihranja, tem železnicam odobravati mér in dobo njih naprave.

Ko bi se tak dogovor ne dognal z lepa, tedaj se razsodba prihranja trgovinskemu ministerstvu, ob čemer se bode gledalo na trdno zagotovljeno in dovolj veliko vsoto za obresti in razdolžilo ustanóvne glávnice, potrošene v dotično krilno železnico.

§. 5. Društvu se je ob delu in obratu dopuščene ceste držati tega, kar ustanavlja to dopustno pismo, ter tudi tega, kar velevajo semkaj meréči zakoni in ukazi, zlasti železnocestni dopustni zakon od 14. septembra 1854, Drž. zak. št. 238, in železnocestni obratni red od 16. novembra 1851, Drž. zak. št. 1 ex 1852, ter zakonov in ukazov, kateri bi se v prihodnje utegnili razglasiti.

§. 6. Društvo naj torej tudi vedno ima posebno vozil pripravljenih dovolj, da bode redno prevažalo ljudi in blago, in dolžnost ga veže, nemudoma zvrševati vse ukaze, kateri bi se vladi zdeli potrebni občevanju na korist.

Dalje je društvu dolžnost, pošto in poštne postavljenice po propisu §. 68 v oménjenem železnocestnem obratnem rédu zastonj voziti, in ako bi treba bilo, tudi v to namero dati svoj kupé ali železnocestni voz.

Kolikorkrat poštna služba zahteva po več nego po en četverokolesen voz, društvo od vsacega voza, kar jih več dá, na miljo dobode odméno (odškodnino), katera se dogovorno v pravični ceni ustanóvi.

Dalje je društvu dolžnost, poštne poslatve — ki nimajo novčne vrednosti — in katerih ne spremlja noben poštni uradnik ali služabnik, na dotične postaje brez posebnega povračila odpravljati in ondi jih izročati.

Pisma, katera si o upravljanji železnice mej saboj pošilja železnocestna uprava (upravno svetovalstvo) ter njej pokorni organi ali ti organi mej saboj, smejo na dotičnih železnocestnih kosovih odpravljati postavljenici železne ceste.

Na tistih postajah, kjer zahteva poštna služba, treba v njeno opravlanje, ako se zaradi tega oglasi poštna uprava, zastonj dati pripravno sobo s prostoriščem, v katerem so vse dotične potrebščine, ter ako bi bilo še večjih semkaj meréčih potreb, naj se ukrene poseben dogovor.

§. 7. Društvu je dolžnost, upravi državnega telegrafa dovoliti, da telegrafna razvodila ob železnici na njegovi zemlji napravi brez posebnega povračila za to.

A telegrafna uprava naj se z društvom dogovori o prostoru, koder bodo stala razvodila.

Dalje je društvu stražo nad napravljenim razvodílom sè svojim železnocestnim osebjem prevzeti brez posebnega plačila.

A zato bode društvo imelo pravico, žíce (drat) železnocestnemu telegrafu pritrjevati na državnega telegrafa kole.

Železnocesni telegraf, če državna uprava zaradi državnih poslanic (depeš) drugače ne zapové, ter zaradi zasebnih ničesa ne dogovori, rabi samo naznanilom, katera se tičejo vožnje po železnici, in zato je ta uporaba pod vdejstvom in nadzorom državne uprave.

§. 8. Dozdani in tudi novi črti Gradsko-Köflaške železnice se ob navadni hitrosti vozarína od ljudij in od blaga tako utesnjáva:

Maksimalna tarifa na avstrijsko miljo, in to popotnikom od osebe:

v I. razredu po	32 kr. avstr. velj.
„ II. „ „	24 „ „ „
„ III. „ „	16 „ „ „
„ IV. „ (v vozu za stoječe) po	10 „ „ „

Maksimalna tarifa blágu ob navadni hitrosti od colnega centa na miljo:

v normalnem razredu I. po	2·5 kr. avstr. velj.
„ „ „ II. „	2·75 „ „ „
„ „ „ III. „	3— „ „ „

V znižanem razredu *A* (brez razločka, po koliko se prevažá): od žita, moke, meljave, ovočja (sadja), vina, smol, krp, solí, neprečiščenega sladkorja, železa po 2·25 kr. a. v.;

v znižanem razredu *B* (kadar se v vožnjo oddá konči (vsaj) po 100 colnih centov): od lesa tesarskega in raznim izdelkom služečega, nad 18 črevljev dolzega, od asfalta, železnih odpadkov, zeleničja, apna, gnojil, čresla, kaménih ploč po 2— „ „ „

v znižanem razredu *C* (kadar se vozovi polno naložé): od kamenja zidarskega in lomljenega, od rudnin, repe v krmo in v sladkor, od drv, lesa tesarskega in raznim izdelkom služega, ne nad 18 črevljev dolzega, od črnega in rjavega kopanega ogljija, od koaksa, opeke, peska, prstí, surovega železa po 1·5 „ „ „

Zgornje maksimalne tarifne postavke od blaga je, če zahteva državna uprava, znižati, in to po normalnih razredih za 5 odstotkov, a po znižanih razredih za 10 odstotkov, kadar kosmati letni dohodek dozdanje in Lieboško-Zelenotravníške črte Gradsko-Köflaške železnice zraste do 125.000 gld. v srebru od milje, ter zaradi tega, ako bi pozneje kosmati dohodek omahnil pod imenovano vsoto, vendar nij predruháčati znižanih tarif, in pod zgornjimi uveti je potlej, ob vsacem poznejšem narastu letnega kosmatega dohodka za 25.000 gld. od milje, zgornje maksimalne tarifne postavke dalje zniževati za 5 odstotkov, in sicer do tiste meje, da bode vsega znižála za 50 odstotkov ónih maksimalnih tarifnih postavkov, kakoršni so po dopustilu.

Za odpravljárino se sme od kamenja zidarskega in lomljenega, od rjavega in črnega kopanega ogljija, potlej od koaksa jemati po 1·5 krajcarjev od colnega centa, a od vsega ostalega blaga po 2 krajcarja od colnega centa, v čemer je tudi že plača od nakladanja in razkladanja ter splošna zavarščina.

Kadar dotičnik sam naklada ali razklada, smeti je edino po $\frac{5}{10}$ krajcarjev menj odpravljárino od colnega centa jemati.

Nova tarifa pride dozdanji in tudi novi črti Gradsko-Köflaške železnice v moč tist dan, katerega se dopustilo dá.

Kar se tiče imenovanja in razredbe blaga in drugih prevaževalnih določil, dolžnost je društvu, pristati na tista določila, katera si je več avstrijskih večjih železnocestnih društev o tem ustanovilo z dovolitvijo trgovinskega ministerstva, in semkaj meréča določila nikakor ne smejo biti višja ali težilnejša nego na severni, po cesarji Ferdinandu slovóci železnici.

Ob odmerjanji vozaríne se dovoljuje, da se poldruga dolgost šteje takim kosom, kateri navzgoro visé po 1 : 60 in še bolj.

Na izvoljo se daje koncesijónárki, vozaríno od ljudíj in blaga devati v red v mejah zgoraj določenih. A nikomur se v tem ne sme dajati osebna prednost.

Ako bi se torej kateremu pošiljaču ali odpravniku blaga s kakimi uveti znižala vozarína ali bi se mu dalo drugačno polajšilo, treba to znižbo ali polajšilo pritegniti vsem pošiljáčem ali odpravnikom, kateri so voljni, izpolniti iste uвете.

Vse posebne tarife je javno razglasiti.

§. 9. Dovoljuje se, vozaríno od ljudíj in od blaga, razen poprej imenovane odpravljáríne, na dozdanji ter tudi na novi črti Gradsko-Köfláške železnice odmerjati in pobirati v domačih srebrnih novcih, a to tako, da je tudi v deželnih novcih jemati plačilo, po kurzni vrednosti preračunjeno.

Tarifa se na deželne novce preobrača (reducira) po povprečnem kursu srebra vsled tistih računskih načinov, ki jih ustanóvi trgovinsko ministerstvo.

§. 10. Transporti vojakov naj na zdanji ter tudi na novi črti Gradsko-Köfláške železnice bodo po znižanih tarifnih cenah, in to po tistem dogovoru, kateri je o tem ter o polajšilih potujočih vojakov mej državnim vojnim ministerstvom in mej ravnateljstvom severne, po cesarju Ferdinandu slovóce železnice ukrenen 18. junija 1868 *), in tega dogovora določila treba da so celokupen del dopustnega pisma.

Ako bi se kdaj z vsemi avstrijskimi železnicami ali z večino mej njimi o prevažanji vojakov dogovorila določila, državi ugodnejša, naj dobodo veljavo tudi kar se tiče zgoraj oménjene železnice.

Ta določila obsezajo tudi deželno bran obéh državnih polovic, tirolske deželne strelee, vojaško stražno krdelo e. kr. civilnih sodišč dunajskih, vojaško-polijsko stražno krdelo ter po vojaški osnovano finančno in varnostno stražo.

Društvo se zavezuje, pristati na dogovor, mej avstrijskimi železnocestnimi društvi ukrenen o vzajemnem pripomaganji z vozili ob večjih vojaških transportih, potem na organska določila in na služabni propis o bojnih železnocestnih oddelkih ter tudi na potlejšnji, 1. junija 1871 obveljávi dogovor o transportu takih bolníkov in ranjencev, katere je ležeče prevažati ob troških vojaške blagajnice.

Tako je tudi dolžno pristati na dogovor, katerega je sè železnocestnimi društvi ukreniti o vzajemnem pripomaganji z osebjem ob velikih vojaških transportih, in k propisu o vojaškem transportu po železnicah.

Društvo, kar se tiče oddajanja služeb dosluženim nižjim častnikom iz vojske, vojnega pomorstva in deželne brani, udaje se določílom, kar jih o podpiranih in s poroštvom zagotovljenih železnicah na to méri v §. 38 vojne postave 1868. leta **) in kar jih je v posebnem, v zvrševanje tega paragrafa razglašenem zakonu.

*) Normalni ukazi e. kr. vojnega ukaznika od 1. 1868, 21. kos, št. 97.

**) Državni zakonik št. 151.

§. 11. Državni uradniki, postavljeni in služabniki, kateri po naročilu oblasti, čujočega nad upravo in obratom železnih cest, ali kateri državnim koristim na obrambo vsled tega dopustila ali z dohodarstvenih ozirov železnico rabijo ter izkažejo naročilo tega oblasti, naj se s popotnim pratéžem (robo) vred vozijo brezplačno.

§. 12. Državna uprava ima pravico, ako bi po avstrijskem cesarstvu živež bil nenavadno drag, znižati mu vozarino na polovico maksimalne tarife.

§. 13. Gradsko-Köflaskemu železnocestnemu in rudarskemu društvu se tudi priteza pravica, v dobiitev novecey, potrebnih za delo in opravo dopuščene železnice, izdati na prisisteljja slovóče délnice ali predstvene obligacije, katere se na avstrijskih borsah smejo prodajati in uradno zaznamenávati.

S predstvenimi obligacijami dobavljene vsote ne sme biti nad tri petine celokupne ustanóvne glávnice.

Ako se predstvene obligacije izdadé v tuji valuti, treba vsoto poočítiti tudi v avstrijski veljavi.

Predstvene obligacije treba poprej odplačati nego délnice.

§. 14. Železnici, zaznamenáni v §. 1, dovoljujejo se ta polajšila:

- a) oprostitev od dohodkarine in od kólečnih pristojbin kuponom ter tudi od vsacega davka, ki bi se morebiti postavil s prihodnjimi zakoni, na dvajseti let;
- b) oprostitev od kólekov in od pristojbin vsem pogodbam, vlogam in drugim pismom v dobavo glávnice ter v delanje in opravo železne ceste do tistega časa, ko se prične vožnja;
- c) oprostitev od kólekov in od pristojbin ob prvi izdatbi délnic in predstvenih obligacij ter tudi začasnih (interimskih) listov in od presnémščine, ki bi jo bilo plačati od kupljenih zemljišč.

Za odstavkom a) dovoljena oprostitev od dohodkarine se more tako zvrševati, da se bode od zdanje Gradsko-Köflaske železnice dohodkarina odpravljala po razmerji miljske dolžave dozdanje črte k novi.

§. 15. Dopustna doba in z njo vred v §. 9 lit. b) železnocestnega dopustnega zakona izrečena obramba zoper napravo novih železnic se dozdanji ter tudi novi črti Gradsko-Köflaske železnice ustanavlja na 85 let dalje od dneva, katerega se prične vožnja po železni, v §. 1 oménjeni cesti z Liebocha na Zelen Travnik, in prestane po tem roku.

Dopustilo tudi izgubi moč, ako se ne bi dostali roki, v §. 3 ustanovljeni zvršetku delanja ter začetku vožnje in bi se prestop roka ne mogel opravičiti ni v zmyslu §. 11.^{5a} za lit. b) železnocestnega dopustnega zakona niti ne posebno s političnimi ali novčnimi krizami.

§. 16. Državna uprava si prihranja pravico, kadar mine trideseti let od dne, katerega se je izdala ta dopustnica, da more dopuščeno železnico odkupiti, kadar hoče.

Da se določi odkupščina, seštejó se letni čisti dohodki, kar jih je podjetje imelo v poslednjih sedmih letih pred samim odkupom; od tega se odbijejo čisti dohodki dveh najslabéjših let in povpréčni čisti dohodki ostalih petih let se izračunijo za podjetje.

Ta povprečna vsota naj se potem društvu za letni prihodek v gotovini plačuje v poljetnih rokih, dokler ne mine ustanovljena dopustna doba.

A ko bi najdena povprečna čista vsota ne dosegla konči 5·2 odstotkov ustanovne glavnice, katera se je v železnico res potrošila in pristojno dokazala, tedaj se ta minimalna vsota postavi za letni prihodek.

K ustanovni glavnici nij šteti samo troškov za delo, nego tudi troške za prvo obratno opravilo (t. j. do konca prvega obratnega leta potem, ko se je voznja pričela po vsej dopuščeni železnici), dalje petodstotne obresti, kar se jih do tega obratnega začetka naraste od troškov za delanje in za obratno opravilo, po odbitih dohodkih kakih posameznih železnocestnih delov, ako bi se morebiti po njih obrat pričel, predno bi se voznji izročila vsa železnica.

Ako bi se po zvršetku prvega obratnega leta še dalje zidale nove stavbe ali pomnoževale obratne opravile, tedaj se bodo k ustanovni glavnici prištevali te vrste troški, katere bode treba pristojno dosvedočiti.

§. 17. Kadar mine dopustilo in tist dan, ko mine, preide država brez vračila v neobremenjeno svojino in užitek dopuščene železnice, posebno tal, zemeljnih in umetelnih del, vse spodnje in vrhnje naprave železne ceste in vse nepremične pritekline, kakor so: kolodvori, nakladališča in razkladališča, vsa v železnocestni obrat potrebna poslopja na odhajališčih in prihajališčih, stražarnice in nadzorovalnice z vso opravilo na stojčih mašinah in na vseh nepremičninah.

Kar se tiče premičnih stvari, kakor so: lokomotivi, vozovi, premične mašine, orodje ter druge naprave in gradiva, kolikor so potrebne in dobre, dalje služiti obratu, naj, kar se tiče cene, zastonj državi preide vsega tega toliko, da bode ustrezalo prvi obratni opravi, katera je v ustanovni glavnici.

Po odkupu železne ceste in od dneva tega odkupa država, vsako leto plačujoč ustanovljeno odkupšino, stopi brez družega vračila v svojino in užitek tu dopuščene železnice z vsemi poprej omenjenimi dotičnimi stvarmi, premičnimi ter nepremičnimi.

Naj dopustilo mine ali naj se železnica odkupi, društvu ostane svojina rezervne zaloge, napravljene iz svojih dohodkov od podjetja, in novcev, kar jih ima terjati, po tem svojina posebnih del in poslopij, postavljenih, oziroma pridobljenih iz svojega imetka, kakor so: peči za koaks, apnénice, livnice, tovarne (fabrike) mašinam, vozovom ali družemu orodju, shranišča, doki, hranišča kopanemu ogljiju in drugim stvarém, katere je sezidala ali si pridobila po dovolitvi državne uprave z izrecnim pristavkom, da ne bodo pritekline železnici.

§. 18. Državna uprava ima pravico, uvériti se, da je delo železne ceste ter tudi obratna priprava po vseh delih namenu primerna in trdno narejena, in ukazati, da se napake na to stran odvrnejo, oziroma odpravijo.

Tudi ima državna uprava pravico, po svojem človeku pregledovati gospodarjenje.

Komisar, katerega postavi državna uprava, tudi sme, kolikorkrat se mu zdí primerno, hoditi v seje upravnega odbora ter k občnim zborom, in ustavljati kake naredbe, kvarne državni koristi.

Društvo se zavezuje, od tega zakonitega nadzora nad podjetjem železne ceste z ozirom na opravila z njim združena v državno blagajnico plačevati povprečno letno povračilo, kateremu državna uprava vsoto določi v primeri z dajatvami drugih tozemskih železnic.

§. 19. Še se državni upravi prihranja pravica, ako bi se poleg vsega poprejšnjega svarila po večkrat prelomile ali opustile dolžnosti, naložene v dopustnici ali v zakonih, poprijeti se zoper to naredb, primernih zakonom, ter po okoljnostih, že predno mine dopustilo, izreči, da je dopustilo moč izgubilo.

Resno opominjaje vsacega, da ne dela proti določilom te dopustnice, in dovoljujôč društvu pravico, za izkazno kvaro (škodo) pred Našimi sodišči zahtevati odméne, dajemo vsem oblastvom, katerih se tiče, trdno povelje, naj ostro in skrbno čujejo nad to dopustnico ter nad vsem, kar se v njej ustanavlja.

V dokaz izdajemo to pismo, naudarjeno z Našim večjim pečatom, v Našem cesarstvu glavnem in prestolnem mestu na Dunaji, osmega dne septembra meseca, v letu po odrešenji sveta tisoč osem sto sedemdesetem in prvem, Našega cesarjevanja tretjem in dvajsetem.

Franc Jožef s. r.

Hohenwart s. r.

Holzgethan s. r.

Schäffle s. r.